AGENCIJA ZA STATISTIKU BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCY FOR STATISTICS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

SAOPŠTENJE
FIRST RELEASE

Molimo korisnike da prilikom upotrebe podataka obavezno navedu izvor
Users are kindly requested to mention the data source

GODINA /*YEAR*: VII **SARAJEVO, 26. 4. 2013.** **BROJ /*NUMBER*: 3**

INDEKS POTROŠAČKIH CIJENA U BOSNI I HERCEGOVINI U MARTU 2013. GODINE
CONSUMER PRICE INDEX IN BOSNIA AND HERZEGOVINA IN MARCH 2013

U martu 2013. godine opći indeks potrošačkih cijena porastao je za 0,1%.

Cijene proizvoda i usluga koje se koriste za ličnu potrošnju u Bosni i Hercegovini mjerene indeksom potrošačkih cijena, u martu 2013. godine u odnosu na februar 2013. godine, u prosjeku je viši za 0,1%.

Više cijene u odjeljcima odjeće i obuće, rekreacije i kulture, alkoholnih pića i duhana, ostalih dobara i usluga, hrane i bezalkoholnih pića, namještaja, kućanskih uređaja i redovnog održavanja kuće i prijevoza.

Posmatrano po odjeljcima prema namjeni potrošnje (COICOP), u martu 2013. godine u odnosu na februar 2013. godine, u prosjeku je zabilježen rast u odjeljcima Odjeće i obuće za 1,2%, Rekreacije i kulture za 0,5%, Alkoholnih pića i duhana za 0,2%, Ostalih dobara i usluga za 0,2%, Hrane i bezalkoholnih pića, Namještaja, kućanskih uređaja i redovnog održavanja kuće, te Prijevoza za po 0,1% u svakom.

Niže cijene u odjeljcima stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti i zdravstvo

Posmatrano po odjeljcima prema namjeni potrošnje (COICOP), u martu 2013. godine u odnosu na februar 2013. godine, u prosjeku je zabilježen pad nivoa cijena u odjeljcima Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti za 0,4% i Zdravstvo za 0,3%.

U ostalim odjeljcima prema namjeni potrošnje (COICOP), za isti period nisu zabilježene prosječne mjesečne promjene nivoa cijena

In March 2013 monthly inflation increased by 0,1%

By divisions of COICOP classification in March 2013 compared to February 2013, prices of products and services covered by Consumer Price Index increased by 0,1%.

Higher prices in divisions of clothing and footwear, recreation and culture, alcoholic beverages and tobacco, other goods and services, food and non-alcoholic beverages, furniture, household equipment and regular maintenance of the house and transport.

By divisions of COICOP classification in March 2013 compared to February 2013 the price index increased in Division of Clothing and footwear by 1,2%, Recreation and culture by 0,5%, Alcoholic beverages and tobacco by 0,2%, Other goods and services by 0,2%, Food and non-alcoholic beverages, Furniture, household equipment and regular maintenance of the house and Transport by 0,1% in each one of them.

Lower prices in the division of housing, water, electricity, gas and other fuels and health

By divisions of COICOP classification in March 2013 compared to February 2013 the price index decreased in divisions of Housing, water, electricity, gas and other fuels by 0,4% and Health by 0,3%.

In other divisions of COICOP classification, in the same period there were no average price level changes registered

Godišnja inflacija u martu 2013. godine 0,6%

Cijene u martu 2013. u odnosu na mart 2012. godine u prosjeku su više za 0,6%.

Prosječni rast cijena je zabilježen u odjeljcima Alkoholna pića i duhan za 6,6%, Hrana i bezalkoholna pića za 1,4%, Stanovanje, voda, elekktrična energija, plin i drugi energenti za 1,1%, Obrazovanje za 1,8%, Rekreacija i kultura za 0,9%, Ostala dobra i usluge za 0,7%, Restorani i hoteli za 0,3%, Komunikacije za 0,1%, Namještaj, kućanski uređaji i redovno održavanje kuće za 0,1%.

Sniženja cijena u prosjeku su zabilježena u odjeljku Odjeće i obuće za 5,6% i Zdravstva za 1,7% te Prijevoza za 0,9%.

In March 2013 annual inflation was 0,6%.

The consumer price index in March 2013 compared to March 2012 increased on average by 0,6%.

The increase of prices on average, was recorded in divisions of Alcoholic beverages and tobacco by 6,6%, Food and non-alcoholic beverages by 1,4%, Housing, electricity, water, gas and other fuels by 1,1%, Education by 1,8%, Recreation and culture by 0,9%, Other goods and services by 0,7%, Restaurants and hotels by 0,3%, Communications by 0,1% and Furnishing, household equipment and regular maintenance of the house also by 0,1%.

The price decreases were recorded in divisions of Clothing and footwear by 5,6%, Health by 1,7% and Transport by 0,9%.

Indeks potrošačkih cijena prema klasifikaciji COICOP u martu 2013. godine

The Consumer Price Index according COICOP classification in March 2013

COICOP	Odjeljak	III 2013 / II 2013	III 2013 / III 2012	III 2013 / XII 2012	I 2013-III 2013 / I 2012-III 2012	IV 2012-III 2013 / IV 2011-III 2012	III 2013 / Ø2010	*Division*	*COICOP*
00	**Ukupan indeks**	**100,1**	***100,6**	**100,5**	**100,8**	**101,7**	**106,8**	**Total Index**	***00***
01	**Hrana i bezalkoholna pića**	**100,1**	**101,4**	**101,1**	**101,9**	**101,8**	**110,0**	**Food and non-alcoholic beverages**	***01***
01.1	Hrana	100,1	101,6	101,3	102,3	101,9	110,1	Food	*01.1*
01.2	Bezalkoholna pića	100,0	99,2	99,8	99,4	101,1	108,8	Non-alcoholic drinks	*01.2*
02	**Alkoholna pića i duhan**	**100,2**	**106,6**	**105,9**	**106,4**	**109,0**	**126,2**	**Alcoholic beverages and tobacco**	***02***
02.1	Alkoholna pića	100,3	101,4	100,1	101,0	101,0	103,9	Alcoholic drinks	*02.1*
02.2	Duhan	100,2	108,4	107,5	108,2	112,1	135,5	Tobacco	*02.2*
03	**Odjeća i obuća**	**101,2**	***94,4**	**94,3**	**88,6**	**92,8**	**79,5**	**Clothing and footwear**	***03***
03.1	Odjeća	100,8	*95,0	94,1	89,5	93,5	81,7	Clothing	*03.1*
03.2	Obuća	102,2	*93,1	94,6	86,5	91,2	74,4	Footwear	*03.2*
04	**Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti**	**99,6**	**101,1**	**99,8**	**101,3**	**102,5**	**109,5**	**Housing, water, electricity, gas and other fuels**	***04***
04.1	Stanarina	100,0	104,6	100,0	104,6	102,3	104,6	Actual rentals for housing	*04.1*
04.3	Održavanje i popravka stana	100,0	101,2	100,3	101,3	101,2	101,9	Maintenance and repair of the dwelling	*04.3*
04.4	Vodosnabdjevanje i različite komunalne usluge	100,0	104,9	101,6	105,0	104,9	113,7	Water supply and miscellaneous services relating to	*04.4*
04.5	Električna energija, plin i drugi energenti	99,5	100,0	99,5	100,3	102,2	110,5	Electricity, gas and other fuels	*04.5*
05	**Namještaj, kućanski uređaji i redovno održavanje kuće**	**100,1**	**99,9**	**99,8**	**100,0**	**100,7**	**102,1**	**Furnishings, household equipment and routine maintenance of the house**	***05***
05.1	Namještaj, pokućstvo, tepisi i ostale podne prostirke	100,1	99,1	99,0	99,2	100,0	99,6	Furniture and furnishings, carpets and other floor coverings	*05.1*
05.2	Tekstilni proizvodi za kuću	99,9	100,5	100,1	100,5	100,8	102,4	Household textiles	*05.2*
05.3	Kućanski uređaji	100,1	101,7	100,0	101,6	100,8	100,9	Household appliances	*05.3*
05.4	Stakleno i stolno posuđe	100,8	100,9	100,6	100,4	100,0	100,7	Glassware. tableware and household utensils	*05.4*
05.5	Alat i oprema za kuću i vrt	100,1	101,9	100,7	102,1	102,2	105,9	Tools and equipment for house and garden	*05.5*
05.6	Dobra i usluge za redovno održavanje kuće	99,9	98,9	99,8	99,1	100,8	103,7	Goods and services for routine household maintenance	*05.6*
06	**Zdravstvo**	**99,7**	**98,3**	**99,0**	**98,5**	**99,4**	**96,3**	**Health**	***06***
06.1	Medicinski proizvodi, pomagala i oprema	99,6	97,6	98,6	97,8	99,2	94,6	Medical products, appliances and equipment	*06.1*
06.2	Zdravstve. usluge, osim bolničkih	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,5	Out-patient services	*06.2*
06.3	Bolničke usluge	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	Hospital services	*06.3*
07	**Prijevoz**	**100,1**	**99,1**	**100,5**	**100,5**	**103,2**	**112,4**	**Transport**	***07***
07.1	Kupovina vozila	100,0	100,4	99,6	100,3	100,5	100,4	Purchase of vehicles	*07.1*
07.2	Upotreba prijevoznih sredstava	100,1	98,4	100,9	100,0	103,6	116,6	Operation of personal transport equipment	*07.2*
07.3	Usluge prijevoza	100,0	101,2	99,6	103,2	104,5	106,5	Transport services	*07.3*

**nastavak tabele*

COICOP	Odjeljak	III 2013 / II 2013	III 2013 / III 2012	III 2013 / XII 2012	I 2013-III 2013 / I 2012-III 2012	IV 2012-III 2013 / IV 2011-III 2012	III 2013 / Ø2010	*Division*	*COICOP*
08	**Komunikacije**	**100,0**	**100,1**	**100,3**	**100,1**	**101,1**	**107,2**	***Communication***	***08***
08.1	Poštanske usluge	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	102,8	*Postal services*	*08.1*
08.2	Telefonska i telefaks oprema	101,3	95,4	100,3	94,8	94,5	88,8	*Telephone and telefax equipment*	*08.2*
08.3	Telefonske i telefaks usluge	100,0	100,3	100,3	100,3	101,3	107,8	*Telephone and telefax services*	*08.3*
09	**Rekreacija i kultura**	**100,5**	**100,9**	**100,7**	**101,0**	**100,6**	**102,0**	***Recreation and culture***	***09***
09.1	Audiovizuelna, foto i informatička oprema	100,0	99,6	99,8	99,5	99,0	97,0	*Audio-visual,photographic and information processing equipment*	*09.1*
09.2	Ostala trajna dobra za rekreaciju i	100,0	100,4	100,0	100,4	100,3	101,1	*Other major durables for recreation and culture*	*09.2*
09.3	Ostali predmeti i oprema za rekreaciju, vrt i kućni ljubimci	100,2	100,4	100,5	100,3	100,3	101,8	*Other recreational items and equipment. gardens and pets*	*09.3*
09.4	Usluge rekreacije i kulture	101,5	102,1	101,6	102,4	102,4	105,1	*Recreational and cultural services*	*09.4*
09.5	Novine, knjige i pisaći pribor	100,0	100,7	100,5	100,7	100,5	102,0	*Newspapers. books and stationery*	*09.5*
09.6	Paket aranžmani	100,0	101,8	99,8	102,1	97,3	99,2	*Package holidays*	*09.6*
10	**Obrazovanje**	**100,0**	**101,8**	**100,4**	**101,3**	**100,3**	**101,3**	***Education***	***10***
10.1	Predškolsko i osnovno obrazovanje	100,0	105,4	102,5	104,8	102,4	106,0	*Pre-primary and primary education*	*10.1*
10.4	Univerzitetsko obrazovanje	100,0	101,4	100,0	101,4	100,7	101,4	*High school and university education*	*10.4*
10.5	Obrazovanje nedefinisano po nivou	100,0	99,9	100,0	98,0	97,3	97,1	*Education not definable by level*	*10.5*
11	**Restorani i hoteli**	**100,0**	**100,3**	**100,0**	**100,4**	**101,2**	**103,8**	***Restaurants and hotels***	***11***
11.1	Usluge ishrane	100,0	100,7	100,0	100,8	101,3	103,7	*Catering services*	*11.1*
11.2	Usluge smještaja	100,0	99,1	99,9	99,0	100,9	104,5	*Accommodation services*	*11.2*
12	**Ostala dobra i usluge**	**100,2**	**100,7**	**99,9**	**100,9**	**101,1**	**101,3**	***Other goods and services***	***12***
12.1	Lična njega	100,2	101,0	99,9	101,4	101,5	101,3	*Personal care*	*12.1*
12.3	Lični predmeti druge namjene	100,3	100,0	99,7	99,9	101,6	106,5	*Personal effects n.e.c.*	*12.3*
12.5	Osiguranje	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	*Insurance*	*12.5*
12.7	Ostale usluge	100,0	100,0	100,0	100,0	100,6	102,0	*Other services n.e.c.*	*12.7*

***NAPOMENA**: Zbog promjene metodologije sukladno preporukama MMF-a, direktno su korigovani podaci u odjeljku 3. *„Odjeća i obuća“* te indirektno, kroz ponder, ukupan indeks kad je u pitanju godišnja stopa promjene. Ove korekcije su neophodne da bi se realnije prikazale promjene nivoa cijena na koje je uticala promjena metodologije.

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Definicija indeksa potrošačkih cijena

Indeks potrošačkih cijena predstavlja mjeru promjena cijena proizvoda i usluga koje domaćinstva kupuju radi zadovoljenja svojih ličnih potreba na ekonomskoj teritoriji Bosne i Hercegovine.

Indeks potrošačkih cijena sa privremenim umanjenjima cijena je poseban vid indeksa potrošačkih cijena jer se kod njegovog izračunavanja uzimaju u obzir privremena sniženja cijena u skladu sa Regulativom EU broj 2602/2000.

Namjena

Svrha prikupljanja potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini je dobijanje mjere inflacije u zemlji, entitetima i Brčko distriktu BiH. Pored toga indeks potrošačkih cijena se koristi i za usklađivanje plaća i zarada u skladu sa kolektivnim ugovorima, te penzija i socijalnih davanja. Također se koristi i za očuvanje vrijednosti kod ugovora s indeksnim klauzulama, omogućuje upoređivanje stope inflacije s drugim zemljama, omogućuje upoređivanje kretanja cijena unutar zemlje između pojedinih regiona i služi kao osnov za deflacioniranje pojedinih makroekonomskih agregata u statistici nacionalnih računa i u druge svrhe.

Indeks potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini

Indeks potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini izračunava se na osnovu reprezentativne liste proizvoda koju u 2013. godini čine 599 proizvoda. Svakog mjeseca prikuplja se oko 21000 cijena na unaprijed definisanom uzorku prodajnih mjesta na dvanaest geografskih lokacija.

Obuhvat indeksa

Geografski obuhvat. Cijene se prikupljaju na dvanaest lokacija (gradova) u zemlji (Banja Luka, Bihać, Bijeljina, Brčko, Doboj, Istočno Sarajevo, Mostar, Prijedor, Sarajevo, Trebinje, Tuzla, Zenica) odabranih prema kriteriju broja stanovnika i njihovoj ulozi u geografskom području kojem pripadaju.

Obuhvat proizvoda. Obuhvaćeni su najvažniji proizvodi i usluge koje kupuje stanovništvo radi finalne potrošnje. Obuhvat dobara i usluga redovno se revidira kako bi se očuvala reprezentativnost liste proizvoda s obzirom na ukuse potrošača i njihove navike u pogledu kupovine.

NOTES OF METHODOLOGY

Defintion of Consumer Price Index

Consumer Price Index *represents a measure of avereage prices (goods and services) which consumers buy for their personal needs.*

Consumer Price Index with temporary reduction of prices *represents a specific mode of consumer prices that includes temporary reduction of prices in accordance with the EU regulations No. 2602/2000.*

Purpose

Consumer Price Index *in Bosnia and Herzegovina is used as a measure of inflation in state. entites and District Brcko. It can be used as an indicator of values with index clauses. it also serves as a deflator of final consumer purchasing power and it is also used in inflation comaprison among other regions. CPI can serve as a basis for deflating national accounts data and other purposes.*

Consumer Price Index in Bosnia and Herzegovina

Consumer Price Index in Bosnia and Herzegovina is caluculated on the basis of the respresentative list of products that in year 2013 consisting of 599 different items Each month over 21 000 prices are being collected in accordance with defined sample of outlets and 12 geographical locations.

Scope of the index

Geographic coverage. *The prices are being collected in 12 geographic locations (towns) in country (Banja Luka, Bihac, Bijeljina, Brcko, Doboj, Istocno Sarajevo, Mostar, Prijedor, Sarajevo, Trebinje, Tuzla, Zenica) chosen by the criterion of their weight in terms of population and their role with respect to the geographical areas belong to.*

Product coverage. *All relevant goods and services bought by the reference population for the purpose of final consumption are included in the index. The coverage of goods and services is reviwed regularly in order to ensure the representative of the basket with respect to the consumer tastes and purchasing practices.*

Snimanje cijena

Sve cijene se prikupljaju lokalno na način da snimatelji od entitetskih Zavoda za statistiku i Agencije za statistiku BiH dobijaju jasne specifikacije naziva proizvoda i njegove COICOP šifre te jedinice mjere koje trebaju posmatrati na terenu. Snimatelji na osnovu tih informacija samostalno biraju konkretan proizvod čiju će cijenu snimati na određenom prodajnom mjestu. Snimatelj mora izabrati konkretni proizvod u skladu sa kriterijem najprodavanijeg proizvoda na datom prodajnom mjestu. Kako bi se osiguralo da snimatelji iz mjeseca u mjesec snimaju cijene istih proizvoda te kako bi se moglo pratiti koje proizvode snimatelji posmatraju na terenu oni u upitnik unose i unaprijed definiran skup dodatnih karakteristika proizvoda i informacije o eventualnim zamjenama proizvoda ukoliko ih bude. Takav način snimanja omogućuje praćenje promjene kretanja cijena između dva perioda, ali ne i poređenje prosječne cijene između različitih geografskih lokacija.

Za potrebe indeksa potrošačkih cijena snimanje cijena se vrši sljedećih dana u mjesecu:

- za poljoprivredne proizvode koji se prodaju na tržnicama cijene se prikupljaju dva puta mjesečno i to u prvoj i trećoj sedmici u mjesecu
- za sve ostale proizvode cijene se u skladu sa važećim Evropskim regulativama prikupljaju jedanput mjesečno (između 01. i 21. u mjesecu) s tim da se nužno održava isti interval između prikupljanja.

Ponderi

Ponderi koji se primjenjuju za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena su koeficijenti koji odražavaju relativnu važnost odabranih proizvoda i usluga u ukupnoj potrošnji domaćinstava na domaćem teritoriju. Pomoću njih se izračunavaju elementarni indeksi kao ponderisani prosjeci. Bazirani su na podacima povezanim sa finalnom potrošnjom domaćinstava i na podacima o broju stanovnika.

Osnovni izvor podataka za izradu pondera za obračun indeksa potrošačkih cijena je Anketa o potrošnji domaćinstava. Za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena od maja 2011. godine primijenjuju se ponderi koji se baziraju na podacima iz Ankete o potrošnji domaćinstava za 2007. godinu. Ponderi se svake godine korigiraju s kretanjem cijena u prethodnoj godini.

Price collection

All the prices are being collected by the personnel of the statistical institutions in both entities and BHAS. The price collectors recive a clear specifications of the item name. it's COICOP code and unit of measurment that they should collect in specific outlet. They choose a concrete item for price collecting in specific outlet. in accordance with the criterion of the most sold products in that outlet. In order to be sure that the collector is collecting prices for exactly the same items each month. the form for the price collecting also includes the informations on detailed product description in terms of brands. variety and quantity. as well as the informations on possible replacements of items. All of this allows us the monitor the exact price change in two different periods. but not the comparison of average prices between different geographical locations.

For the purposes of CPI calculations. the price collection is scheduled as follows:

- *for agricultural products sold on green markets the prices are being collected twice a month. in the first and third week of a month;*
- *for other items the prices. in accordance with European Regulative. are being collected once a month (on the 1 and 21 of the month) with the obligation of maintaining the interval of price collection.*

Weights

Weights used for calculating the CPI reflect relative importance of the sampled goods or services in the total consumption of resident households within the domestic territory. They are used for elementary indices calculations as the weighted averages. They are based on the data linked to the household final consumption and population.

The most important data source for calculating the weights used in the consumer price indices are the Household Budget Survey. Since May 2011. the compilation of the CPI has been based on the weights derived from household expenditures from the Household Budget Survey 2007. updated every year according to changes in prices in a previous year.

Klasifikacija

Za klasificiranje proizvoda iz statistike potrošačkih cijena upotrebljava se Klasifikacija lične potrošnje prema namjeni (Classification of Individual Consumption by Purpose-COICOP) koja dijeli izdatke na dvanaest osnovnih odjeljaka proizvoda i usluga za koje se izračunavaju indeksi.

Agregiranje

Izračunavanje indeksa potrošačkih cijena počinje izračunavanjem elementarnih indeksa (indeksa proizvoda) i indeksa reprezentativnih stavki na nivou gradova. Pri tome se kao mjera srednje vrijednosti koristi geometrijska sredina. Agregirani indeksi se nakon toga izračunavaju korištenjem Laspeyres-ove formule za ponderisanu aritmetičku sredinu, počevši od indeksa reprezentativnih stavki na nivou entiteta sve do općeg indeksa za Bosnu i Hercegovinu. Referentna baza za izračunavanje indeksa je 2010. godina.

Ostale definicije

Proizvod: bilo koji proizvod ili usluga za ličnu potrošnju koji se mogu kupiti, skupni naziv za proizvode i usluge.

Reprezentativna stavka: proizvod na najnižem nivou agregacije, odnosno proizvod u prodajnom mjestu na jednoj geografskoj lokaciji za koji se može procijeniti ponder. Proizvodima iz nižih nivoa agregacije nije moguće dodijeliti ponder jer za to ne postoje reprezentativni podaci.

Stopa promjene: stopa promjene u specifičnom referentnom periodu u poređenju sa vrijednošću sa početka tog perioda ili iz konkretno definisanog ranijeg perioda.

Classification

The classification of products used in the CPI is based on the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP). The COICOP divides consumer expenditures into twelve different groups of consumer goods and services.

Aggregation

Consumer Price Index calculation begins with the computation of elementary aggregate indices (items indices) and representative position at the level of towns. Elementary aggregate indices are calculated by using Laspeyres formula for weighted arithmetic mean starting from the level of representative positions indices at the level of entities to the overall index at the level of Bosnia and Herzegovina. Reference base year for index calculation is 2010.

Other definitions

Products: *any consumer goods or services that can be purchased. a term covering both goods and services.*

Representative position: *lowest level of product aggregation. i.e. item in an outlet in a geographic location with a weight. The items at the lower levels of aggregation do not have weights attributed due to the lack of relevant data.*

Rate of change*: rate of change of prices in a specific reference period compared with the value from the beginning of that period or from specifically defined earlier period or in a specific period of time.*

Izdaje i štampa Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine
Published and printed by: the Agency for Statistics of the Bosnia and Herzegovina
71000 Sarajevo. Zelenih beretki 26. telefon/*phone*: (33) 911 911. faks/*fax*: (33) 220 622

Odgovara direktor: Zdenko Milinović
Person responsible: Zdenko Milinović, Director
Priredili: Rubina Ligata i Gorčin Stojanović
Prepared by: Mrs. Rubina Ligata and Mr.Gorcin Stojanovic
Lektor: Amra Kapetanović
Lector: Mrs. Amra Kapetanovic
Tiraž: 100 primjeraka
100 copies printed

Elektronska pošta / E-mail: bhas@bhas.ba
Internetske stranice / *Web site*: **http://www.bhas.ba**

Podaci iz ovog saopštenja objavljuju se i na internetu.
First Release data are also published on the Internet